

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 19120602-045-02-0352-2017-1386/44167

27/06/2017

Konu : Uzlaştırma İşlemlerinde SEGBİS

CEZA VE TEVKİFEVLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : a) 07/04/2017 tarihli ve 77204178.207.99.06/4860/4311 sayılı yazı.
b) 20/03/2017 tarihli ve 70817034-010.2017-E.393/33038 sayılı yazı.

Uzlaştırma sürecinde uzlaştırmacılar tarafından ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu ve hükümlülerle SEGBİS sistemi ile görüşme yapılıp yapılamayacağı, bu yöntemle ceza infaz kurumu idaresinden talepte bulunup bulunulamayacağı ile uzlaştırmacıların ceza infaz kurumunda bulunan şahıslarla birebir hangi şartlar altında görüşebilecekleri hususunda görüş talebini kapsayan ilgi (a) ve (b) sayılı yazılar ile ekleri incelendi.

Bilindiği üzere;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun,

“Tanıkların dinlenmesi” kenar başlıklı 52 nci maddesinde; “ (1) Her tanık, ayrı ayrı ve sonraki tanıklar yanında bulunmaksızın dinlenir.

(2) Tanıklar, kovuşturma evresine kadar ancak gecikmesinde sakınca bulunan veya kimliğin belirlenmesine ilişkin hâllerde birbirleri ile ve şüpheli ile yüzleştirilebilirler.

(3) Tanıkların dinlenmesi sırasındaki görüntü veya sesler kayda alınabilir. Ancak;

a) Mağdur çocukların,

b) Duruşmaya getirilmesi mümkün olmayan ve tanıklığı maddî gerçeğin ortaya çıkarılması açısından zorunlu olan kişilerin,

Tanıklığında bu kayıt zorunludur.

(4) Üçüncü fıkra hükmünün uygulanması suretiyle elde edilen ses ve görüntü kayıtları, sadece ceza muhakemesinde kullanılır.”

“İfade ve sorgunun tarzı” kenar başlıklı 147 nci maddesinde; “ (1) Şüphelinin veya sanığın ifadesinin alınmasında veya sorguya çekilmesinde aşağıdaki hususlara uyulur:

a) Şüpheli veya sanığın kimliği saptanır. Şüpheli veya sanık, kimliğine ilişkin soruları doğru olarak cevaplandırmakla yükümlüdür.

b) Kendisine yüklenen suç anlatılır.

c) Müdafî seçme hakkının bulunduğu ve onun hukukî yardımından yararlanabileceği, müdafîin ifade veya sorgusunda hazır bulunabileceği, kendisine bildirilir. Müdafî seçecek durumda olmadığı ve bir müdafî yardımından faydalanmak istediği takdirde, kendisine baro tarafından bir müdafî görevlendirilir.

d) 95 inci madde hükmü saklı kalmak üzere, yakalanan kişinin yakınlarından istediğine yakalandığı derhâl bildirilir.

e) Yüklenen suç hakkında açıklamada bulunmamasının kanunî hakkı olduğu söylenir.

f) Şüpheden kurtulması için somut delillerin toplanmasını isteyebileceği hatırlatılır ve kendisi aleyhine var olan şüphe nedenlerini ortadan kaldırmak ve lehine olan hususları ileri sürmek olanağı tanınır.

g) İfade verenin veya sorguya çekilenin kişisel ve ekonomik durumu hakkında bilgi alınır.

h) İfade ve sorgu işlemlerinin kaydında, teknik imkânlardan yararlanır.

i) İfade veya sorgu bir tutanağa bağlanır. Bu tutanakta aşağıda belirtilen hususlar yer alır:

1. İfade alma veya sorguya çekme işleminin yapıldığı yer ve tarih.

2. İfade alma veya sorguya çekme sırasında hazır bulunan kişilerin isim ve sıfatları ile ifade veren veya sorguya çekilen kişinin açık kimliği.

3. İfade almanın veya sorgunun yapılmasında yukarıdaki işlemlerin yerine getirilip getirilmediği, bu işlemler yerine getirilmemiş ise nedenleri.

4. Tutanak içeriğinin ifade veren veya sorguya çekilen ile hazır olan müdafî tarafından okunduğu ve imzalarının alındığı.

5. İmzadan çekinme hâlinde bunun nedenleri.”

“Tanık ve bilirkişinin naiple veya istinabe yoluyla dinlenmeleri” kenar başlıklı 180 inci maddesinde; “ (1) Hastalık veya malûllük veya giderilmesi olanağı bulunmayan başka bir nedenle bir tanık veya bilirkişinin uzun ve önceden bilinmeyen bir zaman için duruşmada hazır bulunmasının olanaklı bulunmayacağı anlaşılırsa, mahkeme onun bir naiple veya istinabe yoluyla dinlenmesine karar verebilir.

(2) Bu hüküm, konutlarının yetkili mahkemenin yargı çevresi dışında bulunmasından dolayı getirilmesi zor olan tanık ve bilirkişinin dinlenmesinde de uygulanır.

(3) Davayı görmekte olan mahkeme, zorunluluk olmadıkça, büyükşehir belediye sınırları içerisinde bulunan şikâyetçi, katılan, sanık, müdafî veya vekil, tanık ve bilirkişilerin istinabe yoluyla dinlenmesine karar veremez.

(4) İstinabe olunan mahkeme, büyükşehir belediye sınırları içerisinde ise, ilgililer kendi yargı çevresinde bulunmasa da büyükşehir belediye sınırları içerisinde yerine getirilmesi gereken istinabe evrakını geri çevirmeksizin gereğini yapar.

(5) Yukarıdaki fıkralar içeriğine göre tanık veya bilirkişinin aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle dinlenebilmeleri olanağının varlığı hâlinde bu yöntem uygulanarak ifade alınır. Buna olanak verecek teknik donanımın kurulmasına ve kullanılmasına ilişkin esas ve usuller yönetmelikte gösterilir.”

“Sanığın duruşmadan bağışık tutulması” kenar başlıklı 196 ncı maddesinde; “ (1) Mahkemece sorgusu yapılmış olan sanık veya bu hususta sanık tarafından yetkili kılındığı hâllerde müdafî isterse, mahkeme sanığı duruşmada hazır bulunmaktan bağışık tutabilir.

(2) Sanık, alt sınırı beş yıl ve daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar hariç olmak üzere, istinabe suretiyle sorguya çekilebilir. Sorgu için belirlenen gün, Cumhuriyet savcısı ile sanık ve müdafîine bildirilir. Cumhuriyet savcısı ile müdafîin sorgu sırasında hazır bulunması zorunlu değildir. Sorgusundan önce sanığa, ifadesini esas mahkemesi huzurunda vermek isteyip istemediği sorulur.

(3) Sorgu tutanağı duruşmada okunur.

(4) Yukarıdaki fıkralar içeriğine göre sanığın aynı anda görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle sorgusunun yapılabilmesi olanağının varlığı hâlinde bu yöntem uygulanarak sorgu yapılır.

(5) Hastalık veya disiplin önlemi ya da zorunlu diğer nedenlerle yargılamanın yapıldığı yargı çevresi dışındaki bir hastahane veya tutukevine nakledilmiş olan sanığın, sorgusu yapılmış olmak koşuluyla, hazır bulundurulmasına gerek görülmeyen oturumlar için getirilmemesine mahkemece karar verilebilir.

(6) Yurt dışında bulunan sanığın, belirlenen duruşma tarihinde hazır bulunmasının zorluğu halinde, bu tarihten önce duruşma açılarak veya istinabe suretiyle sorgusu yapılabilir.”

“Uzlaştırma” kenar başlıklı 253 üncü maddesinde; “ (Değişik: 6/12/2006-5560/24 md.)

(1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişininin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.

b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),

2. Taksirle yaralama (madde 89),

3. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Tehdit (madde 106, birinci fıkra),

4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),

5. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Hırsızlık (madde 141),

6. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Dolandırıcılık (madde 157),

7. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
8. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239),
suçları.

c) (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. (Ek cümle: 26/6/2009 - 5918/8 md.) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.

(4) Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsilcilerine yapılır. Uzlaştırmacı, uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren üç gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.

(5) Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.

(6) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.

(7) Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.

(8) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

(9) (Mülga: 24/11/2016-6763/34 md.)

(10) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırmacı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.

(11) Görevlendirilen uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısının uygun görülen belgelerin birer örneği verilir. Uzlaştırma bürosu uzlaştırmacıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır.

(12) Uzlaştırmacı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Uzlaştırma bürosu bu süreyi en çok yirmi gün daha uzatabilir.

(13) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafî ve vekil katılabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

(14) Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir.

(15) Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte uzlaştırma bürosuna verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır. (Ek cümle: 24/11/2016-6763/34 md.) Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.

(16) Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.

(17) Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.

(18) Uzlaştırmamanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.

(19) Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde, 171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. Şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.

(20) Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(21) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek uzlaştırma bürosuna verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

(22) (Değişik birinci cümle: 24/11/2016-6763/34 md.) Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.

(23) Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörülen kanun yollarına başvurulabilir.

(24) (Değişik: 24/11/2016-6763/34 md.) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.

(25) (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

“Mahkeme tarafından uzlaştırma” kenar başlıklı 254 üncü maddesinde; “(Değişik: 6/12/2006-5560/25 md.)

(1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usûle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.

(2) Uzlaşma gerçekleştiği takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde; sanık hakkında, 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince zamanaşımı işlemez. Hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın

gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.”

“Birden çok fail bulunması hâlinde uzlaşma” kenar başlıklı 255 inci maddesinde; “ (1) Aralarında iştirak ilişkisi olsun veya olmasın birden çok kişi tarafından işlenen suçlarda, ancak uzlaşan kişi uzlaşmadan yararlanır.”

20.09.2011 tarihli ve 28060 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmelik’in;

“Amaç ve kapsam” kenar başlıklı 1 inci maddesinde; “ (1) Bu Yönetmeliğin amacı, soruşturma ve kovuşturma aşamasında Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkemece dinlenilmesine gerek görülen kişilerin Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi kullanılarak dinlenilmesi, kayda alınması, saklanması ile bunun için gerekli teknik altyapının kurulmasına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.”

“Tanımlar ve kısaltmalar” kenar başlıklı 3 üncü maddesinde; “ (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Bakanlık: Adalet Bakanlığını,
 - b) Bilişim sistemi: Bilgisayar, çevre birimleri, iletişim altyapısı ve programlardan oluşan veri işleme, saklama ve iletmeye yönelik sistemi,
 - c) SEGBİS: UYAP Bilişim Sisteminde ses ve görüntünün aynı anda elektronik ortamda iletildiği, kaydedildiği ve saklandığı Ses ve Görüntü Bilişim Sistemini,
 - ç) SEGBİS yazılımı: UYAP Bilişim Sisteminde SEGBİS’in gerçekleştirilmesi için geliştirilen yazılımı,
 - ç) Talep eden makam: SEGBİS ile dinlemeyi talep eden Cumhuriyet savcılığı, hâkim ve mahkemeyi,
 - d) Talep edilen makam: SEGBİS ile dinleme talep edilen Cumhuriyet savcılığı, hâkim ve mahkemeyi,
 - e) UYAP Bilişim Sistemi: Adalet hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi amacıyla oluşturulan bilişim sistemini,
- ifade eder.”

“Ceza infaz kurumunda bulunanlar” kenar başlıklı 14 üncü maddesinde; “ (1) Teknik altyapının hazır olması durumunda ceza infaz kurumunda bulunan kişi SEGBİS ile dinlenebileceği gibi, SEGBİS üzerinden duruşmalara da katılabilir.

(2) Talep eden makam, dinleme yapacağı kişinin kimlik bilgilerini, dinleme zamanını ve dinleme için yapılması gereken hazırlıkları ilgili ceza infaz kurumu yönetimine bildirir.

(3) İlgili ceza infaz kurumu görevlisi, ikinci fıkrada belirtilen talimatlar doğrultusunda, dinlenecek kişiyi, dinleme odasında hazır eder.

(4) Talep eden makam ayrıca belirtmediği sürece, dinlenecek kişinin dinleme talebinde belirtilen kişi olduğuna dair bir tutanak, ceza infaz kurumu görevlisince düzenlenir ve imzalanır.”

“SEGBİS’in kullanılabilmesi için diğer alanlar” kenar başlıklı 21 inci maddesinde; “ (1) SEGBİS, Yargıtay, Bölge Adliye Mahkemeleri dâhil kanun yolu makamlarınca ve Ceza Muhakemesi Kanununun uygulandığı durumlarda da kullanılabilir.”

26.07.2007 tarihli ve 26594 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik’in;

“Uzlaştırma müzakereleri” kenar başlıklı 18 inci maddesinde; “ (1) Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafî ve vekil katılabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin haklı bir mazereti olmaksızın müzakerelere katılmaktan imtina etmesi hâlinde, ilgili taraf uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

(2) Uzlaşma sağlanabilmesi için birden fazla müzakere yapılabilir. Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya uzlaştırma müzakerelerinin kanuna uygun yürütülmesi amacıyla tâlimat verebilir.

(3) Müzakereler, taraflarla birlikte veya ayrı ayrı gerçekleştirilecek toplantılarla yürütülebilir.

(4) Müzakereler, görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle de yapılabilir.”

Hükümleri yer almaktadır.

Uzlaştırma kurumu; mahkemelere gelen iş yükünün azaltılmasını, yargılamanın hızlandırılmasını, yargılamaya ilişkin maliyetlerin düşürülmesini, mağdur ve suçtan zarar görenin zararlarının hızlı bir şekilde telafi edilmesini, şüpheli veya sanığın daha ağır cezalardan kurtulmasını ve toplumsal barışın sağlanmasını hedefleyerek, adalete katkı sağlamaya çabalayan bir müessesedir.

Uzlaştırma müessesesinin amacı göz önüne alınarak, kurumdan beklenen faydaların artırılabilmesi amacıyla; 02.12.2016 tarih ve 29906 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 34 üncü maddesi ile Ceza Muhakemesi Kanununun 253 üncü maddesi yeniden düzenlenmiş ve bahse konu değişiklik ile tüm Cumhuriyet başsavcılıkları bünyesinde uzlaştırma bürolarının kurulması, söz konusu bürolarda yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personelin görevlendirilmesi hüküm altına alınmıştır. Böylece uzlaştırma kapsamında kalan suçlar ile uzlaştırma iş ve işlemlerine özgü bir birim oluşturularak; soruşturma bürolarının iş yükünün azaltılması, uzlaştırma kurumuna gereken dikkat ve ihtimamın gösterilmesi, bu alanda kurumsallaşma ve profesyonelleşmenin sağlanması amaçlanmıştır. Bahse konu değişiklik ile şüpheli hakkında kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması halinde dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesi, büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacının taraflara uzlaşma teklifini yapması ve uzlaştırma sonucu düzenleyeceği uzlaştırma raporunu büroya iletmesi hüküm altına alınmıştır.

Öte yandan uzlaşma; uzlaştırma kapsamına giren bir suç nedeniyle şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar görenin anlaşmış olmalarını, uzlaştırma; uzlaştırma kapsamına giren bir suç nedeniyle şüpheli veya sanık ile mağdur, suçtan zarar gören veya kanuni temsilcisinin, uzlaştırmacı tarafından anlaştırılmaları suretiyle uyuşmazlığın giderilmesi sürecini ifade etmektedir. Uzlaştırmacı ise şüpheli veya sanık ile mağdur veya suçtan zarar gören arasındaki uzlaştırma müzakerelerini yöneten, Cumhuriyet savcısı tarafından görevlendirilen avukat veya hukuk öğrenimi görmüş kişidir. Uzlaştırma müzakereleri ise uzlaşma teklifinin kabulü sonrası başlayan, tarafların edimli ya da edimsiz olarak uzlaşmaya varmaları amacıyla uzlaştırmacı tarafından yürütülen görüşmeler sürecidir.

Soruşturma ya da kovuşturma dosyasında uzlaştırma sürecini yürütmek ve sonuçlandırmak üzere görevlendirilen uzlaştırmacı, görevlendirme sonrası artık uzlaştırma süreci yönünden dosyanın sorumluluğunu almaktadır. Uzlaştırmacının süreci; etkin, sağlıklı ve kurumdan beklenen faydaya hizmet edebilecek şekilde yürütmek hususunda yükümlülüğü bulunmaktadır. Bu bağlamda uzlaştırmacının tarafları; uzlaştırmacının mahiyeti, hakları ve verecekleri kararların hukuki sonuçları hakkında eksiksiz bir şekilde bilgilendirmesi gerekmektedir.

Uzlaştırmacının tarafı olan şüpheli ya da mağdurun ceza infaz kurumunda tutuklu ya da hükümlü olarak bulunduğu hâller de söz konusu olabilmektedir. Bahse konu durumlarda da uzlaştırmacının tarafları; uzlaştırma kurumu ve süreci konusunda aydınlatması ve bilgilendirmesi bir gerekliliktir.

UYAP bilişim sisteminde ses ve görüntünün aynı anda elektronik ortamda iletilmesi anlamına gelen SEGBİS ise, uzlaştırmacı ile ceza infaz kurumunda bulunan tarafın sesli ve görüntülü olarak iletişim kurmasını sağlayabilen teknolojik bir araçtır. Keza Ceza Muhakemesinde Ses ve Görüntü Bilişim Sisteminin Kullanılması Hakkında Yönetmeliğin 14 üncü maddesinde de, teknik altyapının hazır olması durumunda ceza infaz kurumunda bulunan kişinin SEGBİS ile dinlenebileceği, talep eden makamın, dinleme yapacağı kişinin kimlik bilgilerini, dinleme zamanını ve dinleme için yapılması gereken hazırlıkları ilgili ceza infaz kurumu yönetimine bildireceği, ilgili ceza infaz kurumu görevlisinin de, dinlenecek kişiyi dinleme odasında hazır edeceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca Ceza Muhakemesi Kanununa Göre Uzlaştırmacının Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 18 inci maddesinin dördüncü fıkrasında da müzakerelerin, görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılması suretiyle de yapılabileceği düzenleme altına alınmıştır.

Diğer yandan 5271 sayılı Kanunun bir kısım maddelerinde SEGBİS'in kullanılabileceği hâller gösterilmiştir. Bahse konu hükümler incelendiğinde; görüntülü ve sesli iletişim tekniğinin kullanılmasının, tanık veya bilirkişilerin dinlenmesi ile sanığın sorgusunda ne şekilde yerine getirileceğinin düzenleme altına alındığı görülmektedir. Bununla birlikte uzlaştırmacı tarafından yürütülen uzlaştırma sürecinde; tarafların uzlaşma teklifine yönelik cevapları ile uzlaştırma müzakereleri sırasında ifade ettikleri hususlar ceza muhakemesi anlamında bir ifade veya sorgu değil,

uzlaştırma işlemlerine karşı diyecekleridir. Başka bir ifade ile uzlaştırma sũrecinde SEGBİS bir nevi iletişim aracı olarak kullanılmaktadır. Keza uzlaştırmacının ceza infaz kurumunda bulunan uzlaştırmacının taraflarıyla doğrudan telefonla iletişim kurabilmesinin mũmkũn olmadığı da ağıktır. Usũli bir yũntem olan SEGBİS'in uzlaştırma iş ve işlemlerinde de kullanılabilmesini sınırlayan veya engel olan bir hũkũm bulunmamaktadır. Bu nedenle, uzlaştırma iş ve işlemleri ile ilgili olarak uzlaştırmacının, tarafı ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu veya hũkũmlũler ile SEGBİS sistemi ũzerinden irtibat kurabileceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte uzlaştırma işlemlerinde SEGBİS yũntemi, yalnızca bir iletişim aracı olarak kullanılacağından ve 5271 sayılı Kanunun 253 ũncũ maddesinin on ũçũncũ fıkrasına gũre de uzlaştırma mũzakereleri gizli olduğundan, yapılan gũrũřmeler kayda alınamayacaktır.

Öte yandan 5271 sayılı Kanunun 253 ũncũ maddesinin on dũrdũncũ fıkrasında; uzlaştırmacının mũzakereler sırasında izlenmesi gereken yũntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla gũrũřebileceđi, Cumhuriyet savcısının uzlaştırmacıya talimat verebileceği dũzenleme altına alınmıştır. Buradan da hareket ile uzlaştırma işlemlerinde, ceza infaz kurumunda bulunan tutuklu veya hũkũmlũler ile irtibat kurabilmek için SEGBİS ihtiyağı doğduğunda; uzlaştırma bũrosunda gũrevli Cumhuriyet savcısının talimatı doğrultusunda ceza infaz kurumu idaresinden talepte bulunulabileceği değerlendirilmektedir.

Bu itibarla;

Uzlaştırma sũrecinde;

1- Uzlaştırmacılar tarafından ceza infaz kurumlarında bulunan tutuklu veya hũkũmlũlerle SEGBİS sistemi ile gũrũřme yapılabileceği,

2- SEGBİS sistemi ile gũrũřme yapılabilmesi için ceza infaz kurumu idaresinden talepte bulunulabileceği ancak bu talebin uzlaştırma bũrosunda gũrevli Cumhuriyet savcısının talimatı doğrultusunda yapılması gerektiği,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerine arz ederim.

Aytekin SAKARYA
Hâkim
Genel Mũdũr

*** Bu belge, 5070 sayılı Kanun hũkũmlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.
Ayrıca fizikĩ olarak gũnderilmeyecektir.**

Millĩ Mũdafaa Cad.No.22 Bakanlıklar 06420 Bakanlıklar-Đankaya/ ANKARA
Faks: 0312 219 43 19
E-posta: cigm@adalet.gov.tr İnternet adresi: www.adalet.gov.tr

Bilgi için: Hasan ACAR
şube Mũdũrũ
Telefon No: 0312 414 82 80